یادداشت اداره

پاکستان د افغانستان په خټه کښي

چاچه زده نکړه د زمان له تیریدو   هیڅ به زده نکړي دبنونکو له ښونځو

له هغه وخته چه پرویز مشرف په پاکستان کښي رویکار شو، سیاسي کتونکي دي کښي وو چه ښايي دي د افغانستان په برخه کښي خپل بهرنی سیاست کښي تبدیل او يا لږ تر لږه د بینظیر بوتو او نواز شریف په پرتله څه زیاته پستوال له ځانه ورولښی.

زیاته موده لانه وه تیر چه د جنرال مشرف کړنلاره د افغانانو په برخه کښي د ټولو ته څرګند شو. دي هغه سیاست ته مخه کړه چه ددي پخواني دولتي سره پری روان شوی وو، دي دطالبانو په ملاتړ کښي خپل هر اړخیزه علي ګڼلي څخه دريغ ونکړه، څو چه په افغانستان کښي د پاکستان ګټي او په سیمه کښي ځمکني او نظامي ملاتړ تر لاسه کړي، دغه تیوري ته په ډوډه اچولو کښي د پاکستان نظامي حاکم د خپل تیرو سیاستمدارانو په خلاف په میړانه سره د پاکستان حیواني سیاست کتاب د افغانستان دټېي شوو خلکو پر مخ په لوست پیل او دغه حیواني سیاست په ډاګه او څرګندوول بيان کړ، دغه رښا څرګندونه چه په اصل کښي د پاکستان دلوړ رتبه مقاماتو د بدبيتي او پیلتون اچونکي نظامي پام بلل کېږي د افغانستان د تجزیي لپاره آلارم دی. مګر د افغانستان په خوندي کولو، تیلو او د افغان ځکني پاکستان ته ګډولو کښي نا امیدی سره مل دی.

په رښتيا سره چه افغانستان تجزیه نه منونکي وو، دی او اوسي به.

دي «جنرال مشرف» په وار وار سره څرګندوی چه پاکستان دقومي او جغرافيايي دليلو سره مجبور دي دپښتنو نه ملاتړ کړي، او دغه سیاست برانځي له اقتصادي لوري نه، بلکه د پاکستان د امنیت سره تړلي بولي.

سوال دلته دی چه آیا پاکستان خپل اهدافو ته رسیدای شي؟ ياد شورويانو په شان چه له ۱۹۷۹ تر ۱۹۸۸ کاله پوري افغانستان کښي په جنګ بوخت وو، او ټول ځواک سره هڅه کړل چه ټومري د جهاد مقاومت وځپي او نابره کاندي او وروسته ستي، قبیلوي او مذهبي ټولنه له منځه یوسي. افغانستان کښي د برژنف دواکمنۍ نه دګورباچف تر واکمنۍ پوري جنګ دوام وموند. داسي حال کښي چه شورویان هڅه او هاند کاوه چه د افغانستان په دننه او هم دبین المللي په ډګر کښي بایلونکي ونه اوسي، تاریخ شاهد دی، کله چه

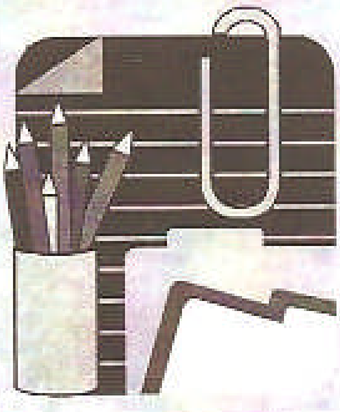

شوروبان د افغانستان په خپه کېښې ولوېدل او ګیر شول د مذاکراتو پر مېز باندې د تسلیمېدو نه پرته بله لښاره خپل مېنځ کېښې ونه لیدل او پس دمذاکراتو څخه د افغانستان له خاورې نه ووتل.

د چا خبره کله چه طالبان رڅېږدول شول په یو روایت سره ډېرئې کسان وو، وروسته د دووسو کسانو د پاکستان د توپخانې په مرسته سپین بولدك بې قبضې کړې و قندهار ښار ته پرمخ تګ پیل کړل، دې وخت کېښې د پاکستان په لابراتوارونو «i.s.i» کېښې آزمول شوې ډلې او حزبونه شینه او غورېدلې وو، یعنې هاغه کسان کله چه دجهاد په دوره کېښې د سرکار په امر خونړې جګړه او لاره رهونکي دندو دمجاهدینو په مېنځ کېښې فعالیت کوله او په جګړه غاړه د «افغان - پاکستان» کانفدریشن ناري کولې او کله چه د اسلامي انقلاب د برې نه وروسته بیاهم د جنرال اختر او نواز شریف په سپارښت او تشورې کېښې د پاکستان د کنفدریشن په مرکز کېښې د اوږغ په نابودولو سره کابل کېښې د پېغور وړ او کور کهول سېزونکې جنګ لسې ډل کړل، بوځلې بیا دتوې تکلیف په لاس کېښې تولو سره په بیره ځای تش کړه، سپین بیرغ لاس کېښې دننه او دېر ته خدمت ته ور ودانګل چه په دې ډول په چټکۍ سره دهغې شېر زیات شو.

دغه جوړ شوې او لیږل شوې ناخوالړې څوې ډلې چه په حقیقت کېښې د افغانستان د هیڅ یو پښ ټرونکې او آزادې غوښتونکي قومونو منسوب ندي، بلکه د نصیرالله بابر په پلارولې او د کرنیل امام په روزنه د بې نظیر بوتو په لمن کېښې سیاسی او نظامي ډګر ته وتلې او روزل شوې دي چه دځلمېتوب په ورځو او ددوه کال په موده کېښې د قندهار او کابل د امارت جغې په سربې کېښودل شو.

د پاکستانیو او «i.s.i» د هغه پېژندنه چه دکلو کلو د افغانانو له خوبونه، فرهنګ او تولنه بې موندلې وو د بنې لورې افغانستان ته ورتېرنل، لومړې دپښتو له احساساتو د برلاس قوم په نامه، دوهم داچه د «مدارس طالب او ملا» د مقدس نامه نه ګټه پورته کې او خپل نظامي او شبه نظامي «پنجابي» ځواکونه د افغانستان دخلکو په وړاندې د جنګ ډګرته دننه کړه، دوې هغه کسان وو چه پښتو ژبه پوهېده څوچه چا پرې شکمنه نشي، په داسې حال کېښې چه وینو، دوې دپښتانه استازې ندې، «مدارسي چه طالب د روحانیت د تولنه څخه ندې، په بله عبارت دشوروې اتحاد ځواکونه د افغانستان له وتلو نه وروسته، پاکستان د افغانستان دیېرتوب دپاره خپلې هڅې تېنګ کړ او دا هڅې د حکمتیار، قدرت ته دوسېدو د پاره د پیاوړې کولو نه نیول تر زرهاو وجګړه مارو داوطلب او قوڅي ډلې دمجاهدینو دآزاد حکومت دځپلې دپاره لیږدولو کېښې دوام ومونده.

دا رنګه چه وویل شو د پرویز مشرف کارته راتلو له پیله لا ډېرې موده نه وه تېره چه ددې سیاست د پاکستان دګټو دپامطرق سره «خط دیورند» او په منځنۍ ایشیا بازارو ته کېښې لاس موندلو دپاره د زور استراتیژیك نظامي او... تر سره شوه، او طالبانوته منظم څمکې او هوایي ځواك او تسلیحات په لیږدولو سره ملاتړ شو، او هغه لارې ته مخه کړه چه شوروبان مخکېښې تجربه کړې وه.

دشواهدو څخه داسې بریښي چه پاکستانیان تر اوسه پورې افغانان په سمه نه پېژندلي، او ليرې ندي چه د افغانستان په خپه کېښې داسې ډوب شي چه لار ور څخه ورکه شي.

د پاکستان نظامي ټولواك په دې آخرو وختو کېښې د استراتژي پلټنو څېړونو په مرکز کېښې د خپل د سیاست څرنګوالې د افغانستان داافغانستان په اړخ کېښې داګټه او وې ویل چه: «زمونږ امنیتي، اقتصادي او بین المللي مصلحتونه لازمي ګڼي چه افغانستان کېښې پلوی او «کنفدریشن» ته دوست حکومت موجود واوسي، د پاکستان نظامي رئیس په زور ژبه وویل چه ملي او امنیتي مصلحتو ته په پاملرنه سره مونږ ته لازمه ده چه طالبانو سره دېر، ښې اړیکې ولرو، او افغانستان سره داسې ترو اړیکې هیڅ کله مو نه و ولیدلې»

البته دا تود اړیکی د دوی لاس ته ورژل شوی یو موثق «طالبان» د میږي قسم «پښتانه» دیدنسام کولو او اسلام مقدس دین سره دښمنی لپاره راسبخ ته کړی دی چه یو ملت پتدتبه اچولی او ځمکنی تمامیت او استقلال تر سوال لاندی راوستی او دافغانستان ګټی خطر ته اچولی دی.

د پاکستان نظامی ویناوی، درست نړی کښی د وطندوستو افغانانو غبرګون ته مخامخ شو، او کره مکره ها و ځینی داسی بریښی چه افغانان ملی عزم، او پردی دښمنی چه د تاریخ په اوږدو کښی نړی هیڅ پردی ته اجازه نه ورکوی چه هغوی تر خپل تاثیر لاندی راوړی.

مشرف خپل ویناکښی داسی وایی:« دخپل ملک ملی مصلحتو په پاملرنی سره د افغانستان د سولی په لټه، او تروریزم مسئله کښی باید اوسو، او زیاته کړه چه د تروریزم په مخ کښی داسی ودریږو چه د افغانستان دلاس ته ونلو سبب نه شی» داسی حال کښی چه د «اسامه بن لادن» په وسیله افغانستان د تروریزم مرکز، او د پاکستان په اندیوالی کښی د مخدره موادو د «کر» او ویش پرځای بدل شوی دی، چه ددی خطره ګاوندی ملکونه تر سیوری لاندی راوستلی سیمه او نړی ته ګواښ کوی.

پرویز مشرف په مطبوعاتی کنفرانس کښی یو ځلی بیا «طالبان» د پښتانه استازی وبلل او وی ویل چه:- «دپاکستان ګټه حکم کوی چه د پښتنو ملاتړ وکړی» دا پیلتون اچونکی خبری څومره د کارونو به وی؟ د افغانستان خلک د جهاد او جنګ دکلونو په موده کښی خپل دوستان او دښمنان پیژندلی دی.

اما په ربښتیا سره چه د پاکستان نظامی حاکم په پای کښی د خپل ملک د استراتژیکی هدفونه او ګټو په چه کولو کښی آخری خبره ژبی ته راوست او یی له ویره څخه هغه یی ترکند کړ، چه په مقابل کښی طبیعی په ډول د افغانستان و خلکو، تر او نیځه، سپین ږیری او ځوان، تاجیک او ازبیک او هزاره او ایماق او په تیره بیا پښتنو خلکو ته دنده ورویږانده او ددوی د غم ځپلی لیو مځی ته تجزیه شوی افغانستان انځور کړ، چه خوا نا خوا د افغانستان د وطندوستو او میړنو خلکو غرور راوپاروله.

ددی په اساس هغه څه چه وموویل د پاملرنی سره بریښی چه یی له شکه هماغسی چه دمملکت په اوسنی حساسه شرایط کښی، د ملی مقاومت مورچی لرونکی، او دجهاد د وياړونو ساتونکی. ددی لوی دسپیس یوځل بیا د جنګ دګروته او دخاوری مقدس چاپیریال آزادی، ځمکنی خوندی ساتل، د مملکت دملی ترامیسو، او دانسان د روند ارزښت دفاع او دهشت اچونکو ترور، افیون او د تاپوهیو فوځ په مخ کښی یری او سر لوړ راوتلی دی څخه غواړی چه د افغانستان ټول وګړی، مسلمان، پوه او وطندوسته خلک د هر رنګ تبعیض او تعصب ته لیری، دیو محور په چاپیریال کښی چه دیوموثق افغانستان د ژوند د ساتنی متضمن اوسی د یو ملی او هراړخیزه پاڅون او جګړه کښی دنولسمه پیړی، اتیاومه لسیزه غوندی، سره راغونډ شی، سره راغوند شی، او جګړی ته ورودانګو او خپل لوی او ګران هیواد د نیستی دکندی نه دخلاصون لوری ته ورسوو او د آزاد، یو موثق او اسلامی افغانستان د ژوندانه تر سیوری لاندی د سولی، پخلا، ورورولی کښی لاروی واوسو، او ټولنیزی عدالت په لیاره کښی دګران افغانستان لوړتیا او پرمخ تګ کښی ښنګ او اوچت ګاموته واخلو.
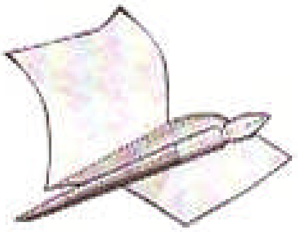
دلوی څښتن مرستی سره